

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale thema's. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideale organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden betaald door de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Nieuwsbegrip over veteranen: *Dieren op missie*, niv. B

Vooraf

In opdracht van het Nederlands Veteraneninstituut ontwikkelde Nieuwsbegrip weer een Extra les rond veteranen, want op zaterdag 24 juni is het weer Veteranendag. Ditmaal staan in de les dieren centraal, die al sinds jaar en dag het leger ondersteunen tijdens (vredes)missies.

Bij deze les is ook een placemat ontwikkeld, die de leerlingen mee naar huis kunnen nemen. Op deze placemat (A3-formaat) staan allerlei leuke spelletjes, leestips, weetjes en doe-opdrachten die horen bij dit onderwerp. Er is ook een leuke prijs te winnen!

Lesoverzicht

Onderwerp	<i>Dieren op missie</i>
Lesdoel	De leerlingen kunnen de tekst actief lezen aan de hand van sleutelvragen. Ook kunnen ze een schema bij de tekst maken en de juiste zinnen voor een samenvatting kiezen. Aan het eind van de les gaan ze aan de slag met spreekwoorden en gezegden over paarden en honden.
Leesdoel	Na het lezen van de tekst weten de leerlingen waarom er in het leger met dieren wordt gewerkt, welke voordelen dit heeft, om welke dieren het gaat en waarvoor deze dieren ingezet worden.
Opdracht 1	Tekst actief lezen en sleutelvragen beantwoorden
Opdracht 2	Tekstschema maken
Opdracht 3	Zinnen kiezen voor een samenvatting
Opdracht 4	Spreekwoorden en gezegden met paarden en honden
Referentieniveau	De tekst is geschreven op Nieuwsbegripniveau B en sluit aan bij referentieniveau 1F

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Dieren op missie* (niveau B);
- bijbehorende opdrachten voor niveau B;
- voor abonnees van Nieuwsbegrip: de strategiekaart *Samenvatten* en de woordhulp (op de website bij Basismateriaal);
- eventueel het antwoordenblad.

Opdrachten

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Hierbij zijn de leerlingen gericht op de inhoud van de tekst. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities bij de tekst. Na het lezen van elk stukje beantwoorden ze bij elk stukje de sleutelvragen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, afleidingen te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- De leerlingen lezen de tekst actief. Bij elk stukje tekst noteren zij aantekeningen, zoals vragen of dingen die zij niet begrijpen. Woorden die ze niet kennen onderstrepen ze in de tekst. Je kunt hiervoor gebruikmaken van het 'Werkblad actief lezen'. Dit werkblad vind je aan het eind van deze handleiding.
- Na het lezen beantwoorden de leerlingen de sleutelvragen. Eventueel kun je de hulpvragen erbij geven, als de leerling moeite heeft met het beantwoorden van een of meer sleutelvragen.
- Na de sleutelvragen vullen de leerlingen een tekstschema in. Hierin noteren zij per deelonderwerp de belangrijkste informatie.
- In opdracht 3 kiezen de leerlingen zinnen die samen een goede samenvatting van de tekst maken.
- Tot slot gaan de leerlingen aan de slag met spreekwoorden en gezegden waarin paarden en honden voorkomen. Welk spreekwoord/welke gezegde heeft welke betekenis?

Modeltekst

Modellen van de inleiding

Ik ga nu hardop voordoen hoe ik actief lees. Let goed op.

*Ik lees eerst de titel: **Dieren op missie**. Bij de tekst staat een foto van twee militairen met hun twee herdershonden. Het ziet er indrukwekkend uit! Waar zouden deze honden voor ingezet worden? Ik lees eerst maar eens de inleiding van de tekst.*

Het Nederlandse leger doet mee aan verschillende (vredes)missies over de hele wereld. Op dit moment bijvoorbeeld in Oekraïne en Mali. Dat wist ik eigenlijk niet. Waarom zou dat zo zijn? Wist je dat niet alleen militairen meedoen aan die missies, maar soms ook dieren? Dat wist ik eigenlijk ook niet. Ik vroeg me eerder al af waar deze dieren dan voor gebruikt worden. Ik hoop dat de tekst mij daar meer over gaat vertellen! Ik lees snel verder.

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik dacht hardop na over de tekst. Ik stelde vragen aan mezelf. Dat hoort bij actief lezen. Als je actief leest, sta je ook stil bij onbekende woorden. Je bespreekt samen of het belangrijk is om het woord te begrijpen. Je kunt dan de woordhulp gebruiken. Vragen en onbekende woorden kun je op het werkblad schrijven.

Laat een van de leerlingen hardop denkend het volgende stukje lezen en even stilstaan bij onbekende woorden en/of lastige zinnen en bedenken wat belangrijke woorden of zinnen zijn.

Let op: Bij elke sleutelvraag zijn er hulpvragen of aanwijzingen. Gebruik deze alleen als deze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig. Als bijvoorbeeld onbekende woorden al besproken zijn tijdens het hardop denkend lezen, dan is het niet nodig om dit woord nogmaals te bevragen.

Sleutelvragen en hulpvragen

Inleiding

Sleutelvraag 1: Wat weet je na het lezen van de inleiding over het Nederlandse leger? Noem twee dingen.

Hulpvraag 1a: Lees de inleiding nog een keer goed.

Hulpvraag 1b: Wat lees je hier over de plaatsen waar het Nederlandse leger ingezet wordt?

Hulpvraag 1c: Welk signaalwoord voor een *opsomming* zie je in regel 6? (verbanden)

Let op!

De **eerste hulpvraag** bij een stukje is altijd: *Wat heb je in het stukje gelezen?*

Al eeuwenlang

Sleutelvraag 2: Hoe weten we dat dieren al eeuwenlang erg belangrijk zijn voor het leger?

Hulpvraag 2: Welk bewijs uit 2500 voor Christus is er?

Vrijwel altijd te gebruiken

Sleutelvraag 3: Waarom zijn ook tegenwoordig dieren nog erg handig voor het leger? Noem twee dingen.

Hulpvraag 3a: Welke nadelen van voertuigen en helikopters worden hier genoemd?

Hulpvraag 3b: Waar zijn de dieren erg goed in?

Paarden zijn net mensen

Sleutelvraag 4: Waarom krijgen militairen die met paarden gaan werken een speciale training?

Hulpvraag 4a: Lees regel 21-25 nogmaals. Wie of wat wordt er bedoeld met de vierbenige collega (regel 21)?

Hulpvraag 4b: Waarom wordt een paard vergeleken met een mens?

Gevaarlijk

Sleutelvraag 5: Waarom gaan Nederlandse paarden niet mee op missie?

Hulpvraag 5: Wat vertelt kapitein der mariniers Steven Baan hierover in regel 28-29?

Sleutelvraag 6: Waarom gaan paarden nooit mee naar het front? Noem twee dingen.

Hulpvraag 6a: Welk signaalwoord voor een *opsomming* zie je in regel 29? (verbanden)

Hulpvraag 6b: Waarom kan het gevaarlijk zijn als paarden hinniken?

Niet alleen paarden

Sleutelvraag 7: Met welke andere dieren werkt het Nederlandse leger?

Hulpvraag 7: Welke signaalwoorden voor een *opsomming* staan in regel 32? (verbanden)

Kijk ook nog eens naar de foto bij de tekst.

Sleutelvraag 8: Waar worden deze dieren voor ingezet?

Hulpvraag 8: Lees regel 33-34 nog een keer.

Na het lezen

Sleutelvraag 9: Wat vind jij ervan dat het Nederlandse leger gebruikmaakt van dieren? Leg je antwoord uit.

✂.....

Woordenlijst

begaanbaar = toegankelijk

lokaal = als iets hoort bij een bepaalde plaats

de munitie = alles wat nodig is om met vuurwapens te schieten

✂.....

Woordenlijst

begaanbaar = toegankelijk

lokaal = als iets hoort bij een bepaalde plaats

de munitie = alles wat nodig is om met vuurwapens te schieten

✂.....

Woordenlijst

begaanbaar = toegankelijk

lokaal = als iets hoort bij een bepaalde plaats

de munitie = alles wat nodig is om met vuurwapens te schieten

✂.....

Antwoorden

OPDRACHT **1** Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

Tijdens het lezen	
Inleiding	<p>1. Wat weet je na het lezen van de inleiding over het Nederlandse leger? Noem twee dingen. <i>Het Nederlandse leger doet wereldwijd mee aan verschillende (vredes)missies en daaraan doen soms ook dieren mee.</i></p>
Al eeuwenlang	<p>2. Hoe weten we dat dieren al eeuwenlang erg belangrijk zijn voor het leger? <i>Uit een oude tekening kunnen we opmaken dat paarden al eeuwenlang een belangrijke rol spelen in het leger.</i></p>
Vrijwel altijd te gebruiken	<p>3. Waarom zijn ook tegenwoordig dieren nog erg handig voor het leger? Noem twee dingen. <i>Dieren zijn handig omdat ze op plekken kunnen komen waar voertuigen en helikopters soms niet kunnen komen. Ook kunnen ze militairen helpen met zwaar sjouwwerk.</i></p>
Paarden zijn net mensen	<p>4. Waarom krijgen militairen die met paarden gaan werken een speciale training? <i>Als mariniers gaan werken met paarden moeten ze weten hoe ze hun paard moeten behandelen (benaderen en verzorgen) en hoe ze hun paard op een goede manier moeten beladen.</i></p>
Gevaarlijk	<p>5. Waarom gaan Nederlandse paarden niet mee op missie? <i>Het leger werkt met lokale paarden, omdat die gewend zijn aan het klimaat, het terrein en het eten van daar.</i></p> <p>6. Waarom gaan paarden nooit mee naar het front? Noem twee dingen. <i>Paarden gaan niet mee naar het front omdat het gevaarlijk voor ze is en ze kunnen door plotseling te hinniken de aanwezigheid van de militairen verraden.</i></p>
Niet alleen paarden	<p>7. Met welke andere dieren werkt het Nederlandse leger? <i>Het Nederlandse leger werkt ook met honden.</i></p> <p>8. Waar worden deze dieren voor ingezet? <i>Deze honden worden ingezet als speurhond en als waakhond.</i></p>
Na het lezen	
<p>9. Wat vind jij ervan dat het Nederlandse leger gebruikmaakt van dieren? Leg je antwoord uit. <i>Eigen antwoord.</i></p>	

OPDRACHT 2 Een schema maken

Geschiedenis:

Al eeuwenlang worden dieren ingezet in het leger.
Paarden meest gebruikte dieren uit de oorlogsgeschiedenis.

Voordelen van dieren in het leger:

Paarden en ezels kunnen komen waar voertuigen en helikopters soms niet kunnen komen.
Dieren kunnen helpen sjouwen.

Paarden in het leger:

Paarden moet je op de juiste manier behandelen en beladen.
Op missie wordt er gewerkt met lokale paarden, die gewend zijn aan de lokale omstandigheden.
Paarden gaan nooit mee naar het front. Dat is te gevaarlijk voor ze en ze kunnen mariniers verraden.

Honden in het leger:

Ook honden worden in het leger ingezet, als speurhond en waakhond.
Diensthonden gaan met pensioen als ze acht of negen jaar oud zijn. Ze gaan dan vaak met hun begeleider mee. Ook tijdens Veteranendag lopen honden mee.

OPDRACHT 3 De belangrijkste zinnen

Inleiding

A: Aan de Nederlandse (vredes)missies in het buitenland doen niet alleen militairen mee, maar ook dieren.

Al eeuwenlang

A. Dieren zijn al eeuwenlang heel belangrijk voor het leger.

Vrijwel altijd te gebruiken

B. Ook tegenwoordig zijn dieren in het leger nog heel handig. Bijvoorbeeld om spullen naar lastig begaanbare gebieden te brengen.

Paarden zijn net mensen

B. Tijdens een speciale training leren militairen de paarden te verzorgen en te beladen.

Gevaarlijk

A. Op missie wordt er gewerkt met lokale paarden. Die zijn gewend aan het terrein, het klimaat en het lokale voedsel. Die paarden vechten echter niet mee, want dat is te gevaarlijk voor ze en ze kunnen door te hinniken de aanwezigheid van de militairen verraden.

Niet alleen paarden

Voorbeeldzin: Ook honden worden ingezet in het leger, bijvoorbeeld als speurhond of als waakhond.

OPDRACHT 4 Spreekwoorden met honden en paarden

Aan een dood paard trekken.	•	•	Als je een cadeau krijgt, mag je er geen aanmerkingen bij hebben.
Blaffende honden bijten niet.	•	•	Beter niet over een bepaald onderwerp beginnen.
Het paard achter de wagen spannen.	•	•	Iemand met de meeste praatjes is vrijwel altijd ongevaarlijk.
Een gegeven paard moet je niet in de bek kijken.	•	•	Degene zijn die overal de schuld van krijgt.
De hond in de pot vinden.	•	•	Je inspennen voor iets, dat gedoemd is te mislukken.
Geen slapende honden wakker maken.	•	•	Iets verkeerd aanpakken.
De gebeten hond zijn.	•	•	Te laat zijn voor het eten.

Werkblad Actief Lezen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Aantekeningen bij de stukjes

Noteer hieronder belangrijke informatie, onbekende woorden en eigen vragen. Schrijf ook de antwoorden van de sleutelvragen op.

Inleiding

Antwoord op sleutelvraag 1:

Al eeuwenlang

Antwoord op sleutelvraag 2:

Vrijwel altijd te gebruiken

Antwoord op sleutelvraag 3:

Paarden zijn net mensen

Antwoord op sleutelvraag 4:

Gevaarlijk

Antwoord op sleutelvraag 5:

Antwoord op sleutelvraag 6:

Niet alleen paarden

Antwoord op sleutelvraag 7:

Antwoord op sleutelvraag 8:

Na het lezen

Antwoord op sleutelvraag 9: